

Po stopách Antonína Dvořáka

Dvořák

HUDEBNÍ FESTIVAL

Antonína
DVOŘÁKA

P Ř Í B R A M

Dvořákovo
PŘÍBRAMSKO

Antonín Dvořák nebyl jen skladatel, byl to hlavně člověk, který měl rád svou rodinu, přírodu, náš kraj... a přesně takto Vám ho chceme ukázat...

Zkuste spolu s námi najít odpovědi na to:

... co bavilo Antonína Dvořáka?

... co ho inspirovalo?

... jaký byl?

Po stopách A. Dvořáka – instrukce

Jsme rádi, že jste se rozhodli jít po stopách A. Dvořáka a trochu blíže ho poznat.

Vaším úkolem je navštívit 10 stanovišť (plus jedno bonusové), na kterých jsou buď schované krabičky, a nebo na daných místech najdete úkoly, které určitě nepřehlédnete. Krabičky i úkoly hledáte pomocí mapy, fotografie a indicie, které je možné objevit pouze od 20. dubna do 8. června 2021.

Na cestě vás bude provázet tato knižička, ve které najdete nápovědy ke každému z míst a na prostředním dvoulistu prostor na plnění psaných nebo kreslených úkolů a také místo na otištění kontrolních razítek.

Aby se vám podařilo krabičku a úkoly co nejlépe objevit, držte se následujících instrukcí:

- Nejdříve se dostaňte na označené místo na mapě
- Když tam budete stát, pozorně se rozhlédněte kolem dokola, dokud nevidíte výhled jako na fotografii
- Máte před sebou daný výhled? Super... teď už jen pomocí indicie identifikujte to správné místo, kde máte hledat krabičku/úkol (některá stanoviště jsou omezena otevírací dobou daného místa, kterou dále uvádíme).
- Krabička je téměř vždy celá zakrytá a to buď jehličím nebo hlinou...nebojte se tedy si při pátrání trochu ušpinit ruce.

Snažili jste se, jak jen jste mohli, jste si jistí, že jste na správném místě, ale krabička či úkol nejsou k nalezení? Pak nám, prosím, zavolejte na tel. č. 733246472 nebo 739139426, abychom mohli místo co nejdříve zkontrolovat a situaci případně napravit. Místo razítka si pořídte na daném místě fotografii, kterou pak ukážete při předávání knižičky jako důkaz, že jste na místě opravdu byli.

Prosím, buďte ohleduplní k ostatním „pátračům“ a s vydáním ze skrýše zkuste počkat do chvíle, kdy vás nikdo nevidí. Po nalezení krabičky si přečtěte povídání o A. Dvořákovi, úkol, otiskněte si razítko a pak vše vraťte do igelitového sáčku a do krabičky, kterou důkladně zavřete. Pak krabičku schovejte tam, kde jste ji našli a to tak, aby nebyla viditelná pro náhodného kolemjdoucího.

Za každý vyplněný dvoulist s úkoly získáte při jeho odevzdání v dětském oddělení Knihovny Jana Drdy malou odměnu. Pro dvacet z vás, které v červnu po ukončení hry vylosujeme, jsou pak připraveny odměny velké.

Dětské oddělení Knihovny Jana Drdy má otevřeno:

pondělí: 9:00 – 18:00

úterý: 12:00 – 18:00

středa: 9:00 – 18:00

čtvrtek: zavřeno

pátek: 12:00 – 18:00

sobota: 8:00 – 12:00

V případě, že by knihovna nemohla být z důvodu covidové situace otevřena, bude možné vyplněné dvoulisty odevzdávat vždy v pondělí a ve středu (8:00 – 17:00 hodin) v Infocentru Města Příbram na Zámečku (Tyršova 108).

Budeme se na vás těšit ☺

1

V době, kdy Antonín Dvořák žil, neexistoval internet a dokonce nebyl běžný ani telefon – za to se psaly dopisy. Máme štěstí, že dopisů Antonína Dvořáka se dochovaly stovky. V každém z nich vidíme, s jakou úctou, vlídností a v případě rodiny a blízkých přátel i s láskou ho psal.

V dopisech najdeme vzpomínky na velmi těžká období, chudobu, a hlavně na smrt prvních tří dětí, která nastala v rozmezí dvou měsíců. Pak se v nich objevuje obrovská radost z narození dalších šesti dětí, popisy jejich života a také spousta rad a pokynů, jak se mají učit a chovat. Z dopisů se dozvídáme o soukromém životě Antonína Dvořáka, ale také v nich najdeme mnoho informací o jeho dílech.

Zapsané vzpomínky jeho přátel a příbuzných pak obraz Antonína Dvořáka dotváří. Mimochodem, dozvíme se z nich například, co ještě měl Antonín Dvořák rád: svůj klid... a švestkové knedlíky. Prý dokázal sníst na posezení i třicet knedlíků, a to přitom nebyl zrovna velký jedlík 😊

*Kdesi v knize šifra dřímá,
k odpovědi cesta přímá.
Chcete se dozvědět víc?
Zeptejte se knihovnic.*

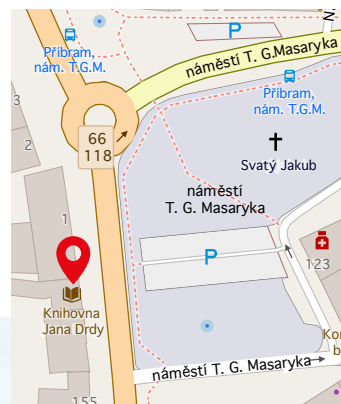
PŘÍSTUP K ÚKOLU:

Běžný režim bez omezení:

pondělí: 9:00 – 18:00
úterý: 12:00 – 18:00
středa: 9:00 – 18:00
čtvrtek: zavřeno
pátek: 12:00 – 18:00
sobota: 8:00 – 12:00

V případě omezení kvůli COVID – 19:

Úkol vč. razítka
přípevněn na vstupní
dveře objektu = přístup
24 hod. denně

2

V době, kdy se Antonín Dvořák 8. září 1841 jako první z devíti dětí nelahozevského hostinského a řezníka Františka Dvořáka narodil, bylo tradicí, že synové po otci zdědí „živnost“. Pro Antonína to znamenalo, že bude řezníkem. V rodě Dvořáků se však vedle řeznictví také hodně

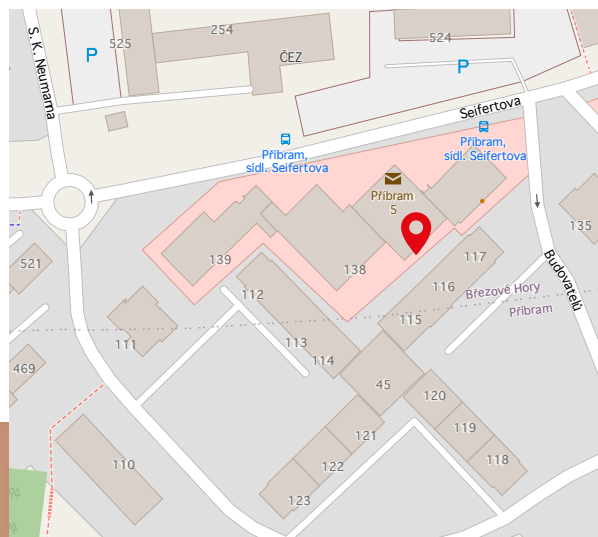
„muzicírovalo“, tedy hrálo na různé nástroje, a to dokonce tak dobře, že si někteří z Antonínových příbuzných přivydělávali hraním na různých slavnostech. Antonín se nejprve snažil vyhovět otcovu přání a vyučit se řemeslu, ale hudba ho táhla víc. Brzo bylo navíc jasné, že je nesmírně talentovaný. S otcem sice dál chodil na trhy vybírat dobytek, ale hudbě se věnoval stále víc. Přelom prý nastal ve chvíli, kdy ho jedno zdivočelé dobytče dotáhlo až do rybníka – to prý se zařekl, že nikdy řezníkem nebude.

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

PO: 7:30 – 16:00 hod.

ÚT – PÁ: 7:30 – 17:00 hod.

SO a NE: zavřeno

Čím se Dvořák měl tak stát?

Zkuste se tu podívat.

Kampak asi dojít máte,

když si potom šunku dáte?

3

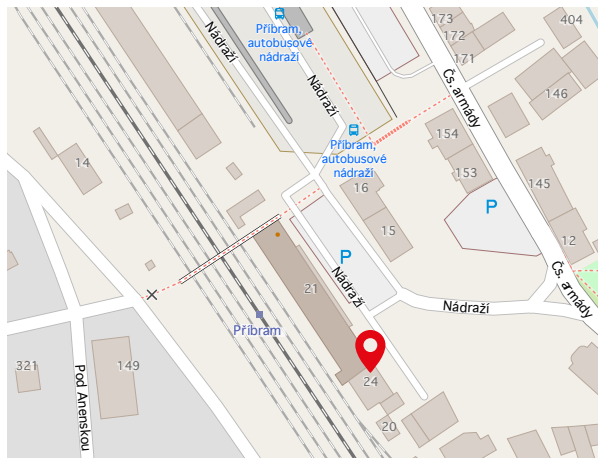
K nejčastěji uváděným zájmovostem skladatelova soukromého života patří jeho mimořádná záliba v lokomotivách. Snad pramenila z raných dětských zážitků souvisejících se stavbou železniční trati procházející Nelahozevsi. Snad se za hlubokým zájmem o tento

tehdejší vrchol techniky skrývala fascinace dokonalostí složitějšího soustrojí připomínajícího promyšlenou stavbu symfonického díla. Tomu by odpovídal i často citovaný výrok: „Všechny svoje symfonie bych dal za to, kdybych vynalezl lokomotivu.“ Dvořákův zájem o vše, co souviselo se železnicí, někdy hraničil s posedlostí. Vedl si například přesnou evidenci rychlíků z Prahy do Vídně a jeho obvyklým ranním rituálem byla procházka nad tunel, kterým vyjížděly vlaky z Hlavního nádraží.

Dvořák před cestami do zahraničí vždy pečlivě studoval jízdní řády a kombinoval různé spoje tak, aby cesta s přestupy zabrala co nejméně času. Na nádražích často debatoval se strojvůdci a měl tak dokonalý přehled o všech technických novinkách v oboru. Za svého pobytu v New Yorku si procházky na nádraží, které bylo od jeho bydliště příliš vzdáleno, vynahrazoval návštěvami přístavu a brzy dokázal přesně určit, která loď poveze do Evropy jeho dopisy dětem. (Zdroj: www.antonin-dvorak.cz)

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

*Sem a tam, tam a sem,
jezdí vlaky každý den.
Pro někoho cesta ven,
pro někoho – věčný sen.
Pro Dvořáka – láska v srdci,
která v hudbě krásně zvučí.
Zkus i ty si najít řád,
a hned víš, jak pospíchat.*

4

Když bylo Antonínovi šestnáct let, rodina se ho rozhodla podpořit v jeho touze stát se profesionálním hudebníkem a skladatelem. Poslali ho do Prahy, aby studoval na varhanické škole. Taková studia ale nebyla jednoduchá, zvláště když peněz mu rodiče mnoho dát ne-

mohli. Bydlel u příbuzných a neustále si přivydělával (dnes bychom řekli, že dělal brigády). Škola trvala tři roky a nebyl to žádný med – učilo se ve třech nevytopených, dost špinavých třídách a nástroje, které měli žáci k dispozici, také nebyly kvalitní. Naštěstí učitelé byli jedni z nejlepších a dokázali i přes všechny nedostatky prostředí své žáky naučit jak hru na varhany a další nástroje, tak i teorii nezbytnou pro vlastní tvorbu (skládání hudby). Lásku k varhanám Antonínu Dvořákovi zůstala po celý život – vždy využil každou příležitost, aby si na varhanách mohl zahrát. Nejbližší vztah měl nejspíš k varhanám v kostele v TřebSKU, kam chodil v době svého pobytu na Vysoké každé ráno pěšky a hrál při mších. V roce 1894 dokonce koupil pro kostel nové varhany. Ty bohužel shořely v roce 1952.

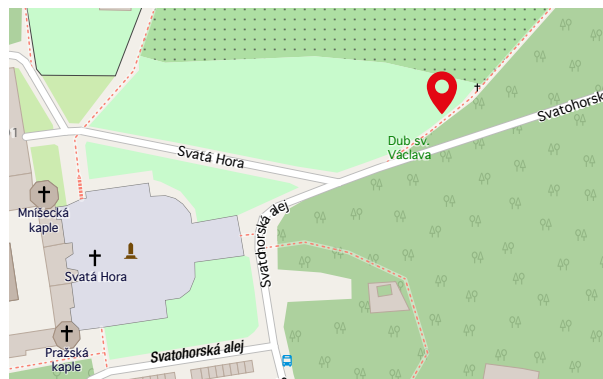
A proč si připomínáme tohle období života Antonína Dvořáka tady na Svaté Hoře? Zaprvé proto, že sem často chodil – a také proto, že si tady můžete v bazilice prohlédnout (a když budete mít štěstí i poslechnout) úplně nové a nádherně znějící varhany.

*Tam, kde sedí bílý pes,
bys do pařezu snadno vlez.
Tak se tam zastav chvíličku,
zahrab - objevíš krabičku.*

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v TřebSKU a jeho varhany (foto z koncertu M. Káčerkové, HFAD, 2018).

5

V osmdesátých letech devatenáctého století už Dvořákova hudba pronikla do celého světa a přinesla svému tvůrci obrovskou slávu. Není se co divit, že po řadě cest po Evropě přišlo pozvání do Ameriky – a ne jen tak ledajaké. V roce 1892 odcestoval Antonín Dvořák do New

Yorku, kde řídil Národní hudební konzervatoř, vyučoval skladbě (komponování) a zároveň komponoval. Cílem jeho dvou a půl letého pobytu bylo pomoci k rozvoji národní americké hudby. To se podařilo – navíc Antonín Dvořák objevil pro Evropu kouzlo černošské hudby.

Nejslavnějším dílem, které vytvořil v Americe, je Symfonie č. 9 – Novosvětská. V roce 1969 se uskutečnil první let člověka na měsíc – traduje se, že kosmonauti Neil Armstrong a Buzz Aldrin si při výstupu na povrch Měsíce pustili právě nahrávku Novosvětské.

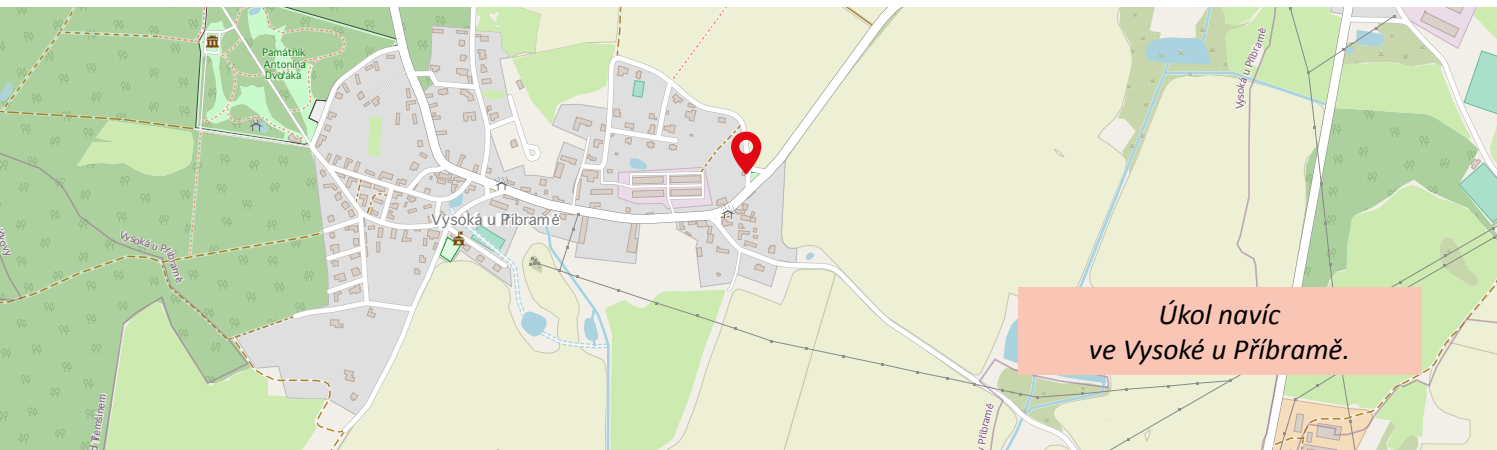
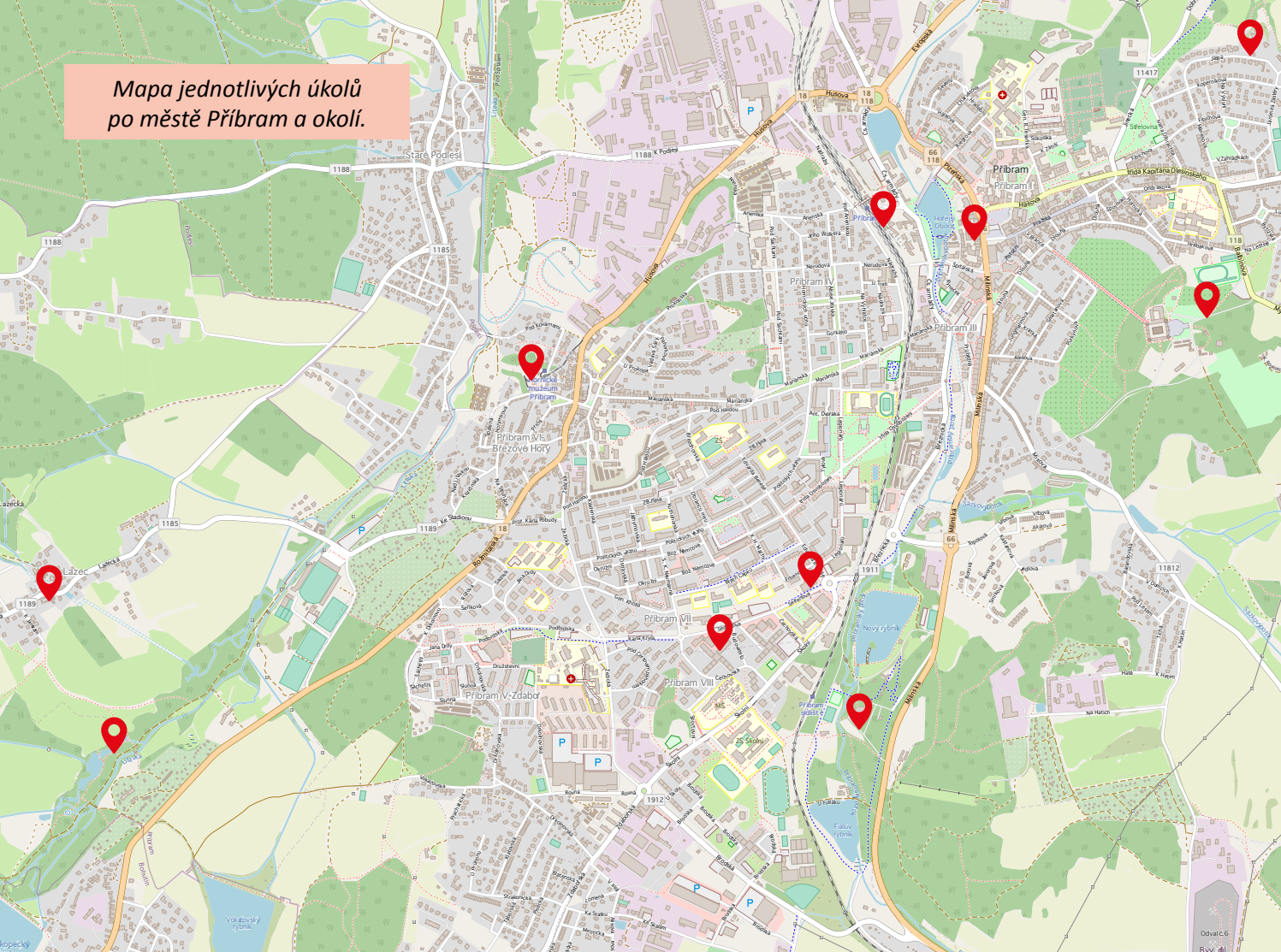
PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

*Sláva stoupá ke hvězdám,
jít však musí každý sám.
Hledáš schody do nebe?
Čekají tu na tebe.
První... u druhého dřep.
Krabíčku budeš mít hned.*

*Mapa jednotlivých úkolů
po městě Příbram a okolí.*

*Úkol navíc
ve Vysoké u Příbramě.*

6

Člověk se stává slavným teprve tehdy, až je jeho dílo uznáno také za hranicemi země, ve které žije. To se Antonínu Dvořákovi podařilo již roku 1875, kdy ještě jako naprosto neznámý mladý skladatel žijící s rodinou v bídě požádal o poskytnutí státního stipendia (finanční podpo-

ry) pro nemajetné umělce. O udělení rozhodoval i světoznámý skladatel Johannes Brahmes, kterého Dvořákovo dílo okamžitě upoutalo. Jeho podpora otevřela Dvořákovi dveře do světa. A on jeho důvěru nezklamal. V následujících letech byla Dvořákova díla uvedena v Rakousku, Anglii či Rusku. Na většině míst sám Dvořák svá díla dirigoval. Všude se setkal s nadšeným ohlasem, který nejen že znamenal objednávku dalších děl, premiérováných (poprvé uvedených) na světových pódiiích, ale také udělení řady cen. Stal se doslova tím, co dnes označujeme za superstar. Jeho šedesáté narozeniny slavila řadou koncertů a představení celá země – a Mistr musel uspořádat velké turné, aby udělal radost všem svým fanouškům.

Antonín Dvořák byl ale člověk velmi skromný, takže si cen jistě vážil, ale nijak je nedával na odiv. Když byl v roce 1901 rakouskou vládou jmenován doživotním členem Panské sněmovny Parlamentu, což byla opravdu velká pocta, jel pouze na úvodní ceremoniál, při kterém došlo ve vídeňské sněmovně lordů k jeho jmenování – pak se nadšeně vrátil domů s kapsami plnými tužek, které si na památku – a pro komponování - odvezl 😊.

PRÍSTUP K ÚKOLU:

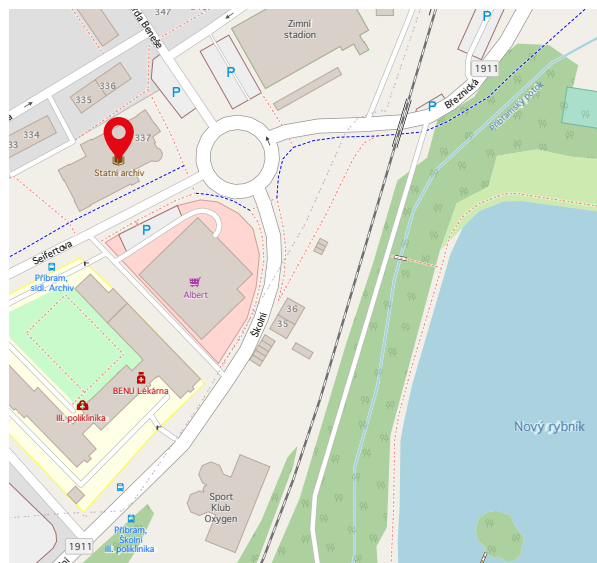
Běžný režim bez omezení:

pondělí: 8:00 – 17:00

středa: 8:00 – 17:00

V případě omezení kvůli COVID – 19:

Úkol včetně razítka umístěn ve vchodu do budovy. Přístup bez omezení.

*Úspěch není zadarmo,
bývá za ním mnoho práce.*

*I ty tu nejsi nadarmo,
a to myslím bez legrace.*

*Vstup tam, kde staré prameny,
uchovávají naše kořeny.*

7

Je známo, že Antonín Dvořák miloval přírodu. Rád se vydával na procházky po lesích, polích, rád se díval na vodu..., ale nejraději ze všeho poslouchal ptáky. Syn Antonína Dvořáka Otakar ve své knize Můj otec Antonín Dvořák často vzpomíná na tatínkovu lásku k přírodě:

„Tatínek často kontroloval stav zahrady a jeho pozornosti neuniklo ani jedno ptačí hnízdo. Ze všech živočichů měl zpěvné ptactvo asi nejraději a nejenže bezpečně poznal podle zpěvu každý druh, ale i účel ptačí řeči. Stromy v naší zahradě byly rájem pro černohlávky, pěnice, sýkorky, kosy i drozdy a tatínkova radost vyvrcholila, když se u nás uhnízdl i slavík...“

Zpěv ptáků často Mistra inspiroval a najdeme ho v mnoha skladbách. Zajímavé, a tak trochu legrační je, že nápady, které měl při svých procházkách přírodou, si často nezapsal do notýsku, ale na své vlastní manželzy (okraje rukávů od košile).

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

denně 6:00 – 22:00 hod.

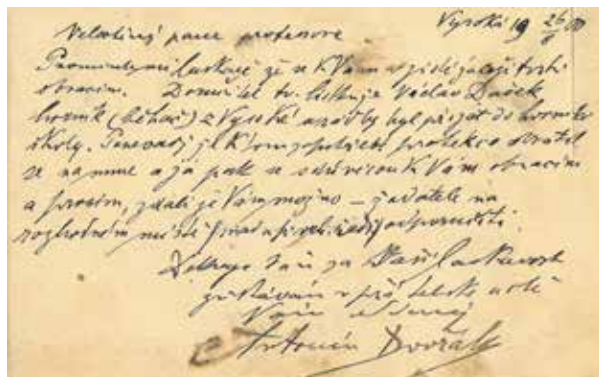

*Dříve než bys mrk,
sedni si pod smrk.
Potom skloň svou hlavičku,
zahrabej si trošičku.
Vidíš? Už máš krabičku :)*

8

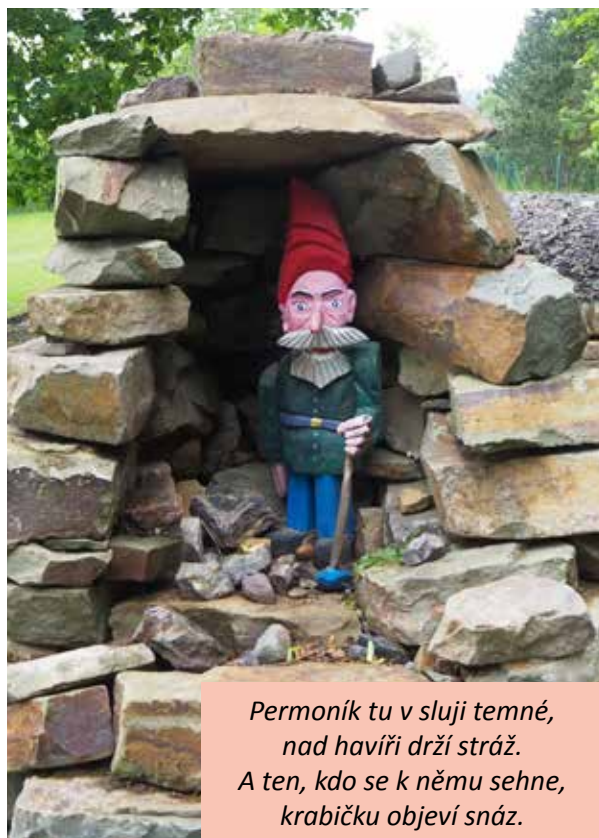
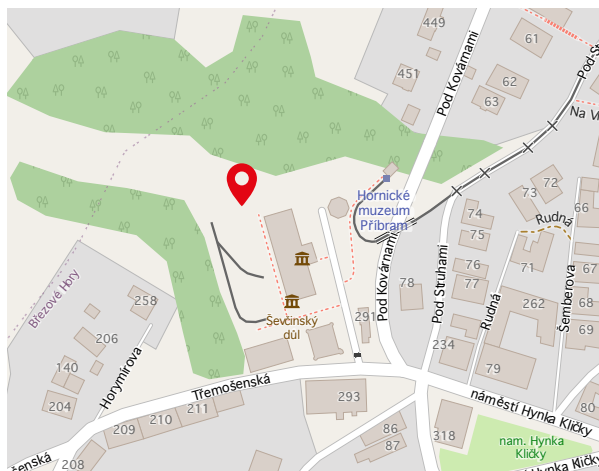
Antonín Dvořák se ve svém životě setkal s řadou slavných osobností (např. s anglickou královnou Viktorií), procestoval celou řadu zemí – a přesto, že mohl mít, jak se říká, nos nahoru, opak byl pravdou. Byl stejně přátelský k lidem mocným a bohatým, jako k těm úplně obyčejným a chudým. Mezi jeho přátele patřila řada horníků, žijících v Příbrami nebo na Vysoké. Vždy s nimi rád chodil do hospody, poseděl, popovídal, zahrál karty...

A když to bylo možné, rád někomu z nich pomohl. V archivu města Příbram se nedávno našel dopis A. Dvořáka, v němž se přimlouvá za horníka Václava Duška z Vysoké, aby byl přijat do hornické školy.

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

denně 9:00 – 17:00 hod.

Permoník tu v sluji temné,
nad haviři drží stráž.
A ten, kdo se k němu sehne,
krabičku objeví snáz.

9

Druhým koníčkem Antonína Dvořáka byl chov holubů, kterému se věnoval hlavně při pobytech ve vile Rusalce ve Vysoké. O chov se ale zajímal neustále, což dokládá řada dopisů, ve kterých s dalšími chovateli probírá, co nejlepšího může pro své holoubky udělat.

Úryvek z knížky Otakara Dvořáka *Můj otec Antonín Dvořák*:

K anglickým voláčům a parukářům přišel tatínek skutečně neobvyklým způsobem. Při jednom ze zájezdů do Anglie, kde tatínek s mimořádným úspěchem řídil svá díla, byli na jednom z koncertů přítomni i členové anglické královské rodiny. Tatínek byl v průběhu hlavní přestávky pozván i s maminkou do královské lóže a po odbytí příslušných ceremonií si jeden z hodnostářů vzal maminku stranou a vyptával se jí, co má tatínek nejraději, že by to ráda věděla sama královna. Maminka byla v rozpacích, ale pak řekla, že tatínkovou velikou láskou je chov holubů. A tak se stalo, že brzy po návratu z Londýna došla královská zásilka dvou párů anglických voláčů a čtyř párů parukářů. To se ví, že tatínek měl obrovskou radost a mamince řekl: „*Jakpak by to asi dopadlo, kdybys řekla, že mám rád lokomotivy...?*“

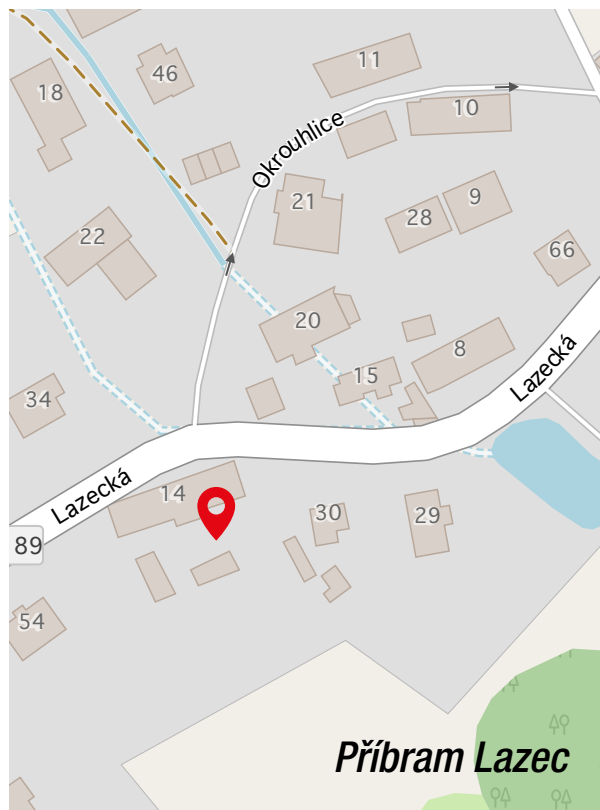
*Hledám dům holubí,
kdo má mapu, ten už ví,
že hledá ten se čtrnáctkou na čele
a s úkolem na těle (rozuměj na plotě 😊).*

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

V případě zájmu o více informací o chovu holubů zazvoňte na p. Valtu, který vám o holoubcích rád poví víc.

A. Dvořák na Vysoké se svými milovanými holoubky.

10

Antonín Dvořák napsal celkem deset oper, ne všechny ale byly publikem přijaty stejně nadšeně. Zvláště u svých prvních oper se Dvořák setkal i s kritickými ohlasy, které ho přiměly operu po premiéře přepracovat. Někdy bylo na vině i složité nebo nepřilíh kvalitní libreto (text,

tedy slova, která zpěváci zpívají). To však nebyl případ jeho nejslavnější opery. Jakoby celý její příběh byl napsán právě proto, aby se ho ujal Antonín Dvořák. Ten již od prvního přečtení libreta byl pohádkovým námětem úplně pohlcený a operu napsal za pouhých osm měsíců.

Syn Antonína Dvořáka Otakar ve své knize Můj otec Antonín Dvořák vzpomíná na okamžik, kdy jim tatínek řekl o dokončení opery:

Zasedli jsme ke stolu a dali se do jídla. Chvilí bylo ticho a najednou tatínek povídá:

„Tak už umřel“.

Všichni jsme se lekli a jeden přes druhého s maminkou v čele jsme se ptali tatínka, kdo umřel, vždyť mnohým tatínkovým přátelům a známým bylo kolem sedmdesátky.

„No přece princ“, na to tatínek, „ona mu dala hubičku a on, chudáček, za to musí umřít. Jo, takové už to bývá v pohádkách.“

*To, co oči nevidí,
neznamená, že tu není.
Když daleko seš od lidí,
krajina se v pohádku mění.
Tak pohleď tam, kde číhá drak,
a až tam padne tvůj bystrý zrak,
zahrabej vedle něho v trávě,
a další krabičku máš hravě.*

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

11

Toto zastavení na cestě po stopách Antonína Dvořáka je nepovinné – pokud se Ti nepodaří zajet na tento výlet, nic se neděje – pro získání odměny Ti stačí razítka z předchozích deseti míst.

Poprvé zavítal na Vysokou Antonín Dvořák jako svědek při svatbě Josefíny Čermákové, sestry své manželky Anny, a hraběte Václava Kounice v roce 1877. Svatba se odehrála v kostelíku v TřebSKU, nicméně svatebním darem pro nevěstu byl zámeček ve Vysoké u Příbrami. Prostředí Antonínu Dvořákovi učarovalo a tak začal na Vysokou dojíždět – nejprve měl pronajatý dům zvaný Dvorek. V roce 1884 ale koupil a zrekonstruoval dům na kraji vesnice – po jeho smrti byl nazvaný vila Rusalka. Sem jezdil každé léto (kromě doby, kdy pobýval v Americe) a užíval si venkovského klidu. Právě na Vysoké vznikla naprostá většina jeho slavných skladeb a oper, např. Slovanské tance, Biblické písně, Humoresky, písňový cyklus Cypřiše, Rusalka, Jakobín...

Vysokou vždy v dopisech označoval za místo milované – a s láskou opečovávané. Pozorně se rozhlédněte – tam za okny v prvním patře je klavír, na který Mistr hrával a z oken se díval do dálky na třebšský kostelík. Slyšel tady své ptáčky a s nimi ve svém srdci i nekonečně hudebních motivů, které pak zapsal...

PŘÍSTUP K ÚKOLU:

bez omezení

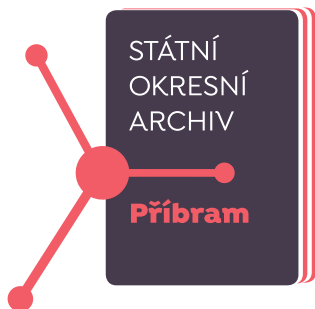

*Ať je cesta dlouhá, krátká,
vždy tě domů povede.
A kdo ví, kde je Rusalka,
ten krabičku najít dovede.
Stoupte si před vrátka:
Kuk vlevo – do temného kukátka.*

Za spolupráci a podporu velice děkujeme:

Knihovna je pověřena výkonem regionálních funkcí

*Za vstřícnost a podporu této akce děkujeme také
panu Josefu Valtovi, chovateli holubů.*